

Uppföljningsrapport regionala utvecklingsmedel 2024

2024-09-06

Uppföljningsrapport regionala utvecklingsmedel 2024
Dnr RUN/31/2024

Handläggare och medhandläggare
Juliana Gardahl Wettersten, Per Lundkvist Molin och Ilkka Kemppainen
Finansiering och stöd samt Samhällsutveckling

Region Jämtland Härjedalen
Box 654, 831 27 Östersund
www.regionjh.se

Bakgrund och sammanfattning

Regionala utvecklingsnämnden fastställde den 21 november 2023, § 192, en verksamhetsplan och uppföljningsplan för 2024. Här framgår att användningen av de regionala utvecklingsmedlen (1:1-anslaget) ska följas upp under mötet i september.

De regionala utvecklingsmedel som rapporten handlar om finansieras av statsbudgeten, utgiftsområde 19 Regionala utveckling, anslag 1:1 Regionala utvecklingsåtgärder. Via anslaget tillför staten resurser till regionerna. Medlen ska bidra till ambitionerna i den nationella strategin för hållbar regional utveckling (Regeringens skrivelse 2020/21:133). Strategin definierar strategiska områden och prioriteringar och är övergripande strategiskt styrande för medlens användning. Region Jämtland Härjedalen beslutar om användningen i egenskap av regionalt utvecklingsansvarig aktör (Lag (2010:630) om regionalt utvecklingsansvar).

Dessa medel ska betraktas som en bas som kan finansiera vissa åtgärder inom det regionala utvecklingsarbetet. Därutöver behöver regionerna prioritera egna medel för regionalt utvecklingsarbete samt nyttja andra finansiella källor, både EU-fonder och andra nationella medel. Flera olika utgiftsområden inom statsbudgeten är av betydelse för att uppnå målen för den regionala utvecklingspolitiken. Hur mycket medel från anslag 1:1 inom utgiftsområde 19 som en region får hantera framgår i regleringsbrev (RUN/562/2023). 2024 tilldelades Region Jämtland Härjedalen ett anslag på 116 974 000 kronor att nyttja för utbetalningar med kredit på 5 825 000 kronor. Bemyndiganderamen är 220 000 000 kronor.

Från 2022 tilldelas regionerna även ersättning för förvaltningskostnader. Ersättningen ges via regleringsbrevet och är olika hög för olika regioner. Efter skrivelse från Region Jämtland Härjedalen till Näringsdepartementet (RUN/211/2022) ökade den ersättningen 2023 med 2 000 000 kronor från föregående år till 7 290 251 kronor, vilket också är nivån för 2024.

I regleringsbrev framgår även att regionerna ska använda medlen i enlighet med ett antal specifika förordningar för ändamålen projektstöd, företagsstöd och stöd till kommersiell service. Alla beslut måste registreras i ett nationellt ärendehanteringssystem som heter Nyps.

Inledningsvis i rapporten finns ett avsnitt om anslagsförbrukning perioden januari till juni, samt prognos framåt. Därefter redovisas vilka nya åtaganden om stöd som Region Jämtland Härjedalen har ingått under samma period, med prognos för nya åtaganden resterande del av året.

Sammanfattningsvis visar uppföljningen att det beviljats mer medel till företagsstöd jämfört med projektstöd under första halvåret. Nya företagsstöd nådde under perioden inte ut till företag i alla kommuner, men beviljade projekt har verksamhet i samtliga kommuner. Utbetalningstakten ligger på en normal nivå. Kriget och oroligheter i Europa och höga räntor uppges vara faktorer som påverkat företagsinvesteringarna negativt. Totalt är dock söktrycket på regional medfinansiering högt och hela årets tilldelade anslag för utbetalningar behöver nyttjas enligt prognosen. Utmaningar med jämn könsfördelning av företagsstöden kvarstår och mest företagsstöd beviljas till tillverkningsindustrin.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

BAKGRUND OCH SAMMANFATTNING	1
1 ANSLAGSFÖRBRUKNING PERIODEN JANUARI-JUNI	3
1.1 Ekonomisk ram för utbetalningar	3
1.2 Utbetalningarnas fördelning	3
2 BEVILJADE MEDEL PERIODEN JANUARI-JUNI.....	5
2.1 Ekonomisk ram för nya åtaganden	5
2.2 Företagsstödens fördelning	7
2.3 Projektstödens fördelning	13
2.4 Stöd till kommersiell service.....	16
2.5 Prognos nya åtaganden/beslut kvarvarande del av året.....	16
3 BILAGA 1: ANSLAGSFÖRBRUKNING ÖVER ÅR	18
4 BILAGA 2. FÖRTECKNING BEVILJADE FÖRETAGSSTÖD JAN – JUN 2024	19
5 BILAGA 3. FÖRTECKNING BEVILJADE PROJEKTSTÖD JAN – JUN 2024	20

1 Anslagsförbrukning perioden januari-juni

1.1 Ekonomisk ram för utbetalningar

Hur mycket medel en region får betala ut under ett kalenderår styrs via regleringsbrev (RUN/562/2023). Nedan framgår Region Jämtland Härjedalens tilldelning för 2024.

- **Tilldelat anslag 116 974 000 kronor.** Avser summan som får användas till utbetalningar av beviljat stöd under året.
- **Anslagskredit 5 825 000 kronor.** Avser summa som vid behov får nyttjas för utbetalningar utöver tilldelat anslag. Påverkas av ingående kreditutnyttjande.

Av tilldelat anslag får 2 000 000 kronor användas av och utbetalas till Region Jämtland Härjedalens egna kostnader för med uppföljning och utvärdering av stödgivningen.

Stödet betalas ut i efterhand

Stödet ska betalas ut i efterhand, efter redovisade och godkända utgifter för projektet/åtgärden. Region Jämtland Härjedalen har ett ansvar för att kontrollera att stödet används i enlighet med beslut om beviljat stöd.

Hur mycket stöd som kan betalas ut är beroende av hur många stöd som har beviljats. Tilldelat anslag för utbetalningar är dimensionerat för att kunna hantera den nivå på åtaganden som Region Jämtland Härjedalen har bemyndigande att hantera. Vissa år behöver anslagskrediten användas och andra år behövs det inte. Se bilaga 1.

1.2 Utbetalningarnas fördelning

Denna uppföljning avser hur Region Jämtland Härjedalen har betalat ut till beviljade företagsstöd, projektstöd och stöd till kommersiell service under perioden januari till och med juni. Den 30 juni hade totalt 39,4 miljoner kronor utbetalats. Det är 4,3 miljoner mindre än vid samma tidpunkt 2023 då 43,7 miljoner kronor hade betalats ut.

Fördelningen avseende total utbetalning om 39,4 miljoner kronor mellan de olika stödtyperna ser ut som följer:

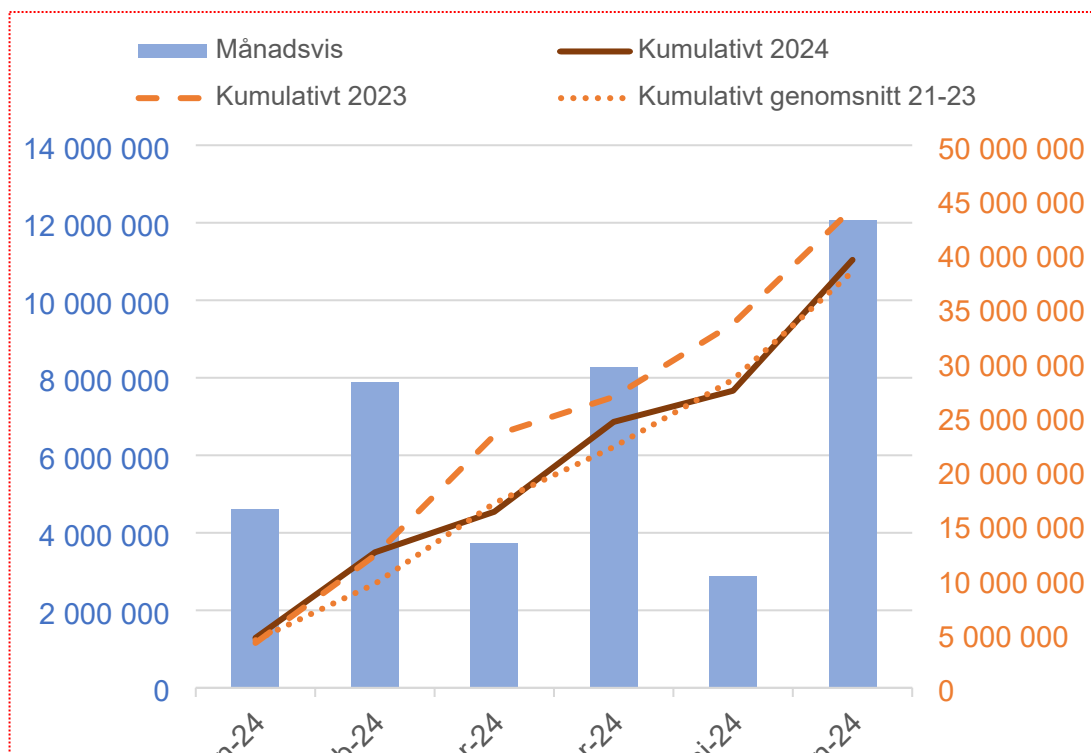
- Projektstöd: 19,5 miljoner kronor (15 miljoner kronor samma period 2023)
- Företagsstöd: 19,5 miljoner kronor (28,2 miljoner kronor samma period 2023)

- Stöd till kommersiell service: 0,4 miljoner kronor (0,5 miljoner kronor samma period 2023)

Grafiken nedan visar utbetalningstakten, både summerat per månad och kumulativt första halvåret 2024, kumulativt 2023 samt en jämförelse med de tre senaste åren.

Att det är en låg nivå på utbetalningar i januari är normalt. Det beror på ledigheter men förklaras även av att det inte finns många inneliggande ansökningar om utbetalningar att hantera under starten av året. Det något lägre värdet i mars är tydligt kopplat till att utlysning för medfinansiering till EU-fonderna stängde vilket innebar att verksamheten under en period behövde prioritera beredning av nya ansökningar istället för utbetalningar. Gällande maj finns ingen särskild förklaring mer än att det är vissa variationer beroende på när investeringar sker i företag samt hur rapporteringstillfällena för projekt är beslutade. Jämfört med ifjol, vilket var det året då mest pengar betalats ut hittills, är värdet lägre. Sett över en treårsperiod är årets värde något högre.

Figur 1 Utbetalning i kronor månadsvis och kumulativt

Källa: Nyps

De blåa värdena till vänster visar kronor för de blåa staplarna. De orangea värdena visar kronor för linjerna med olika nyanser av orange.

Anslags- och bemyndigandekontroll

Utbetalningstakten följs kontinuerligt. I processen för återrapportering till Tillväxtverket beskrivs hur förloppet för anslags- och bemyndigandekontroll ser ut (Centuri Reg no 60034-3). Här framgår bland annat att prognos för anslagsförbrukning i läggs i samband med beslut om stöd, att punkt för anslags- och bemyndigandekontroll hanteras under enhetsmöten samt att det vid behov vidtas kommunikationsinsatser för att få in ansökningar om utbetalning i beslutad takt.

Från april 2024 har en ny roll som anslags- och bemyndigandecontroller definierats och ansvarsfördelats inom enheten Finansiering och stöd i syfte att hålla ihop och ytterligare strukturera arbetet för uppföljning, utvärdering och resultatredovisning av medlens användning. En reviderat plan för uppföljning och utvärdering som innehåller både ekonomisk och resultatmässig uppföljning och utvärdering är under framtagande och fastställs i höst. Anledningen till ny roll och detta utvecklingsarbete är att förordning (2024:99) om resultatredovisning av det regionala utvecklingsarbetet trädde i kraft i februari 2024. Här finns ett avsnitt som säger att regionerna i åiterrapportering till staten ska beskriva hur medlen har använts och bidragit till resultat utifrån följande:

- hur hänsyn till ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet har påverkat regionens beslut om medel,,
- hur beaktandet av territoriella perspektiv, inklusive hänsyn till olika förutsättningar inom länet, har påverkat regionens beslut om medel, och
- hur arbetet med att utveckla jämställdhet, integration samt miljö och klimat genom de selektiva regionala företagsstöden och bidragen till projektverksamhet har bidragit till resultaten.

Av redovisningen ska det framgå om fördelningen av medel har bidragit till omställningen till en hållbar regional utveckling för att möta samhällsutmaningar av betydelse för sådan utveckling.

2 Beviljade medel perioden januari-juni

2.1 Ekonomisk ram för nya åtaganden

I regleringsbrevet (RUN/562/2023) framgår vilket beställningsbemyndigande en region har.

- **Beställningsbemyndigande 220 000 000 kronor.** Avser hur hög den sammanlagda skulden i beviljade ärenden får vara vid årets slut. Den sammanlagda skulden är summan av de ännu ej utbetalda beviljade stöden.

När en utbetalning görs i ett beviljat ärende avlastas skulden och om ett ärende avslutas utan att aktören har upparbetat alla beviljade kostnader sker en återföring som avlastar skulden.

Fördelning mellan projekt- och företagsstöd

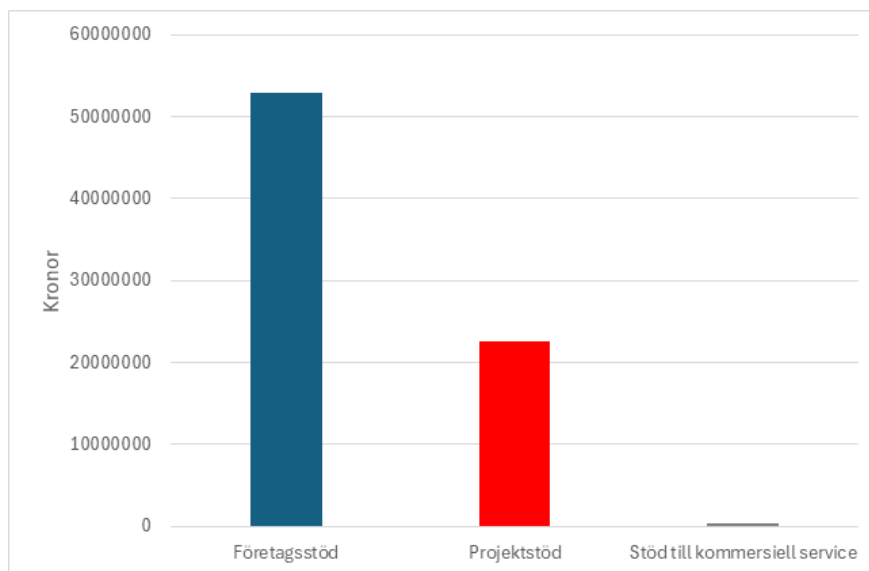
Under perioden januari till juni 2024 beviljades totalt 76 miljoner kronor. 53 miljoner utgjordes av företagsstöd och 23 miljoner av projektstöd. 0,4 miljoner kronor beviljades som stöd till kommersiell service. Förteckning framgår i bilaga 2.

I jämförelse var det totalt beviljade beloppet samma period 2023 cirka 120 miljoner kronor. Det höga beloppet 2023 förklarar sig dels i många och stora ärenden som medfinansiering till Regionalfonden och andra EU-fonder. Både som projektstöd och företagsstöd i form av

bredband som genererar hög summa. Vidare fanns det flera lite extra stora "vanliga" företagsstödsärenden under samma period.

Jämförs årets summa om 76 miljoner kronor istället med samma period 2022 så är årets summa hög. År 2022, innan uppstart av nya programperioden, beviljades 31,5 miljoner kronor.

Figur 2 Beviljade belopp i kronor januari till juni 2024

Källa: Nyps

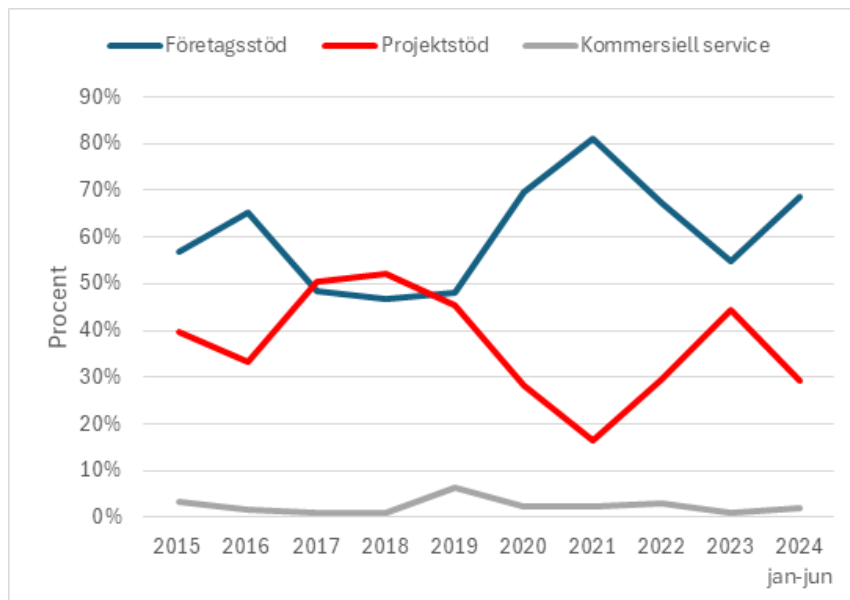
I diagrammet nedan framgår att det finns en variation i den procentuella fördelningen mellan företagsstöd och projektstöd över tid. Pandemin påverkade stödgivningen under 2020 och 2021 på så sätt att många särskilda företagsstödsinsatser riktades till näringslivet. Projektstöden påverkas generellt av Regionalfondens och andra EU-programms olika programperioder där söktrycket på regional medfinansiering av projekt ökar vid början av en period för att sedan avta en aning. Därför beviljades en stor andel projekt under perioden 2017–2018 och även under 2022–2023.

En annan reflektion är att skrvningarna gällande statsstöd i projektstödsförordningen och den nationella guiden för projektstöd skärptes 2023. Det har behövt påverka hanteringen av ärenden där företag deltar i projekt och får gynnande stöd. En ny modell för upplägg av denna typ av ärenden har skapats och testats under 2024. Det kan i större utsträckning komma att förändra fördelningen då det i praktiken innebär att delar av stöd som tidigare beviljats som projektstöd framöver kan komma att beslutas som företagsstöd.

Ramprojekt har startat men ännu ej genererat nya beslut

Under första halvåret 2024 startade ett nytt ramprojekt med inriktning mot att främja cirkulär omställning. Ett ramprojekt är ett projekt som fördelar sitt EU-medel från Regionalfonden vidare till företag (företagsstöd) som genomför investeringar och åtgärder. Första halvåret har inte föranlett nya beslut, men mycket arbete har utförts för att kommunicera och bygga strukturer med andra företagsfrämjande aktörer.

Figur 3 Fördelning mellan företags- och projektstöd samt stöd till kommersiell service från 2015 till första halvåret 2024

Källa: Nyps

2.2 Företagsstödens fördelning

Företagsstödens fördelning i relation till sysselsatta i privat sektor

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är "utvecklingskraft med starkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av länet". En tydlig strävan för verksamheten blir därmed att insatser i form av företagsstöd ska nå hela territoriet och hänsyn tas till inomregionala skillnader exempelvis vad gäller bedömningen av hur stort stödet behöver vara och sysselsättningseffekten. Hur företagsstödens fördelning ser ut och eventuellt behöver anpassas följs kontinuerligt under handläggarmöten.

På uppdrag av Region Jämtland Härjedalen genomförde WSP en kartläggning och analys av de regionala utvecklingsmedlens användning ur ett hållbarhetsperspektiv (publicerad 2021 på egen webbplats och www.analysportalnorr.se). Kartläggningen syftade bland annat till att visa hur stöden fördelats över tid samt utifrån mottagare och kommun vilket analyserades utifrån hur stödets fördelning har bidragit till hållbar regional utveckling utifrån perspektiven ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. I det arbetet förespråkades bland annat att sätta summan beviljade företagsstöd i relation till antal sysselsatta i privat sektor inom respektive kommun. Detta då det ger en indikation på hur stort det stödberättigande näringslivet är i de olika kommunerna. Detta är bakgrunden till att fördelningsnyckeln *beviljat belopp företagsstöd i relation till sysselsatta inom privat sektor* införts i *uppföljningsplanen* har används i efterföljande uppföljningar. Ingen målsättning finns avseende fördelningen, utan detta ska tjäna om analysunderlag.

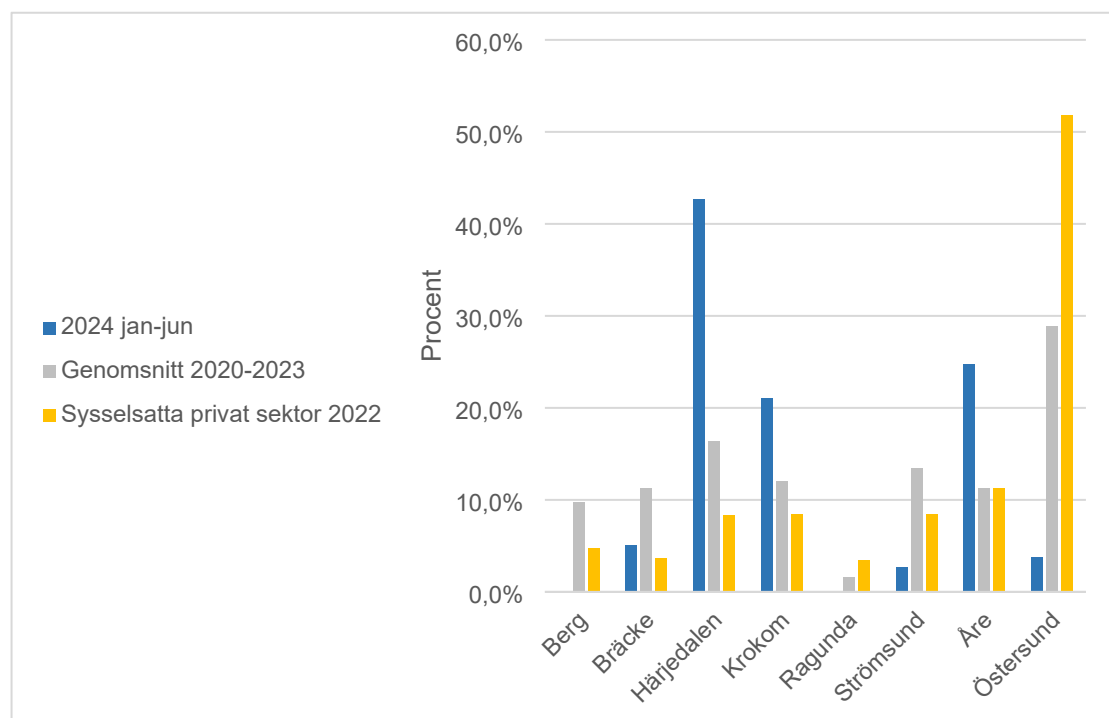
Senare genomfördes en analys av företagsstödens inomregionala spridning (publicerad 2023 på egen webbplats och www.analysportalnorr.se). I det arbetet användes samma fördelningsnyckel som nyckeltal vid jämförelse av hur företagsstöden fördelats.

Av dessa tidigare rapporterna genomförda av externa utförare framgår att fördelningen av företagsstöden är relativt jämn mellan kommunerna när hänsyn tas till skillnaderna i bransch- och ägar-/bolagsstruktur. Analyserna visar även att andelen anställda i privat sektor som arbetar i ett företag som har blivit beviljade stöd ligger i ett spann mellan 25-35 procent för alla kommuner förutom Östersund som sticker ut med en längre andel. Således har Östersunds kommun en betydligt lägre andel företag som blivit beviljat stöd om hänsyn tas till andel anställda i privat sektor.

Jämförelsen gällande första halvåret 2024 visar att i Härjedalen, Åre och Krokom var beviljade beloppen högre under perioden än andelen sysselsatta inom privat sektor. I de övriga kommunerna var andelen tydligt lägre. Genomsnittet för åren 2020 till 2023 visar att andelen av företagsstöden har varit lägre i Östersund och Ragunda. Till Berg, Bräcke, Härjedalen, Krokom och Strömsund har det beviljats genomsnittligt en högre andel än vad kommunen har i andel av länets sysselsatta i privat sektor.

I diagrammet nedan jämförs kommunernas procentuella andel av företagsstödens beviljade belopp med andelen av länets sysselsatta inom privat sektor.

Figur 4 Beviljade belopp procentuellt fördelat efter kommun jämfört med andelen av länets sysselsatta inom privat sektor

Källa: Nyps och BAS, SCB. Bearbetning Region Jämtland Härjedalen

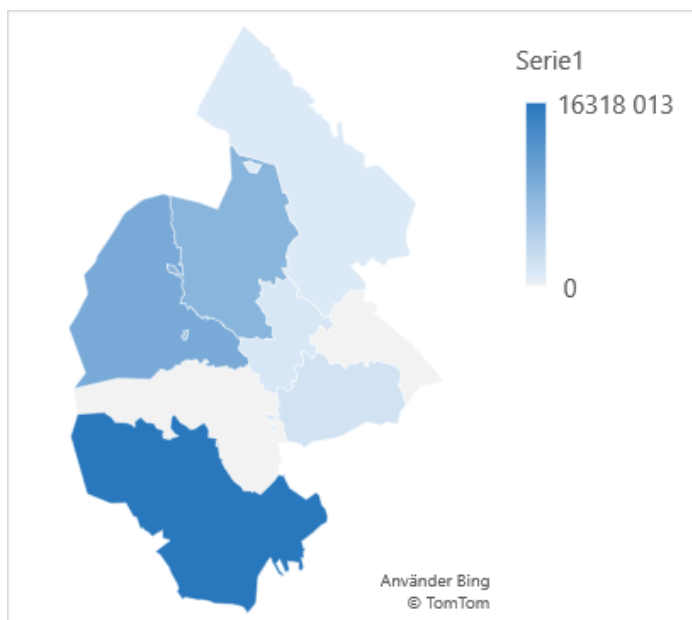
Härjedalens kommun beviljades mest stöd i kronor första halvåret

Redovisningen av företagsstödens geografiska spridning baserar sig på i vilken kommun företaget har arbetsställe. Under januari till juni beviljades företagsstöd i 25 olika ärenden, vilket är något färre än året innan. Det högsta beviljade beloppet var 15 miljoner kronor och det avsåg ett bredbandsärende i Ragunda kommun. Bortsett från det var fördelningen från

10 miljoner kronor till 20 000 kronor. Den genomsnittliga stödnivån i kronor för perioden är på 1,5 miljoner (exkluderat bredbandsärendet). Sammanlagt beviljades det 53 miljoner kronor som företagsstöd under första halvåret för 2024. Den geografiska spridningen visar på en viss variation som alltid mellan de olika kommunerna. Till tre kommuner var totala summan över åtta miljoner kronor (bredbandsinvesteringar exkluderade) för ytterligare tre var summan minst en miljon kronor. För företag i Berg och Ragunda fanns det inga ärenden där det beviljades stöd under första halvåret. Mest beviljade medel gick till Härjedalen.

Faktorer som påverkar företagsstöden och som uppmärksammats i dialoger med företag är kriget i Ukraina samt oroligheter i andra delar av världen i kombination med faktorer kopplade till NATO-medlemskap. Vidare är höga räntor och bankernas inställning faktorer som påverkat företagsinvesteringarna.

Figur 5 Karta över företagsstöd i beviljade belopp fördelat efter kommun

Källa: Nyps

Tabellen nedan visar antalet ärenden och beviljade belopp i kronor samt stödsumman i genomsnitt per ärende utifrån kommun. Ärenden som berörde bredbandsinfrastruktur har inte kategoriserats till någon kommun. Flest ärenden berörde företag i Åre och Krokom medan mest stöd i kronor gick till Härjedalen, vilket också syns i högsta genomsnittliga beloppet. Berg och Ragunda har inga ärenden där det beviljades stöd, medan Strömsund och Östersund hade 2 till 3 ärenden. Den genomsnittliga stödbelopp var 1,9 miljoner kronor (1,5 miljoner om bredbandsärende exkluderas).

Tabell 1 Företagsstöd i beviljade belopp och antal ärenden efter kommun perioden januari till juni 2024

Kommun	Antal ärenden	Beviljade belopp, kr	Stödsumma i snitt, kr
Jämtlands län	27	53 003 739	1 963 101
Berg	0	0	0
Bräcke	4	1 953 000	488 250
Härjedalen	5	16 318 013	3 263 603
Krokom	6	8 060 750	1 343 458
Ragunda	0	0	0
Strömsund	2	1 006 898	503 449
Åre	6	9 478 000	1 579 667
Östersund	3	1 429 700	476 567
Summa	26	38 246 361	1 471 014
Bredband	1	14 757 378	14 757 378

Källa: Nyps

Mest medel riktades till Tillverkningsindustrin

Näringsgrens-/ branschtillhörighet baseras på vilken SNI-kod som anges i ansökan som genererar data i ärendehanteringssystemet Nyps. Mest företagsstöd under första halvåret 2024 riktades till företag inom tillverkningsindustrin, 16,8 miljoner kronor fördelat på 10 olika ärenden.

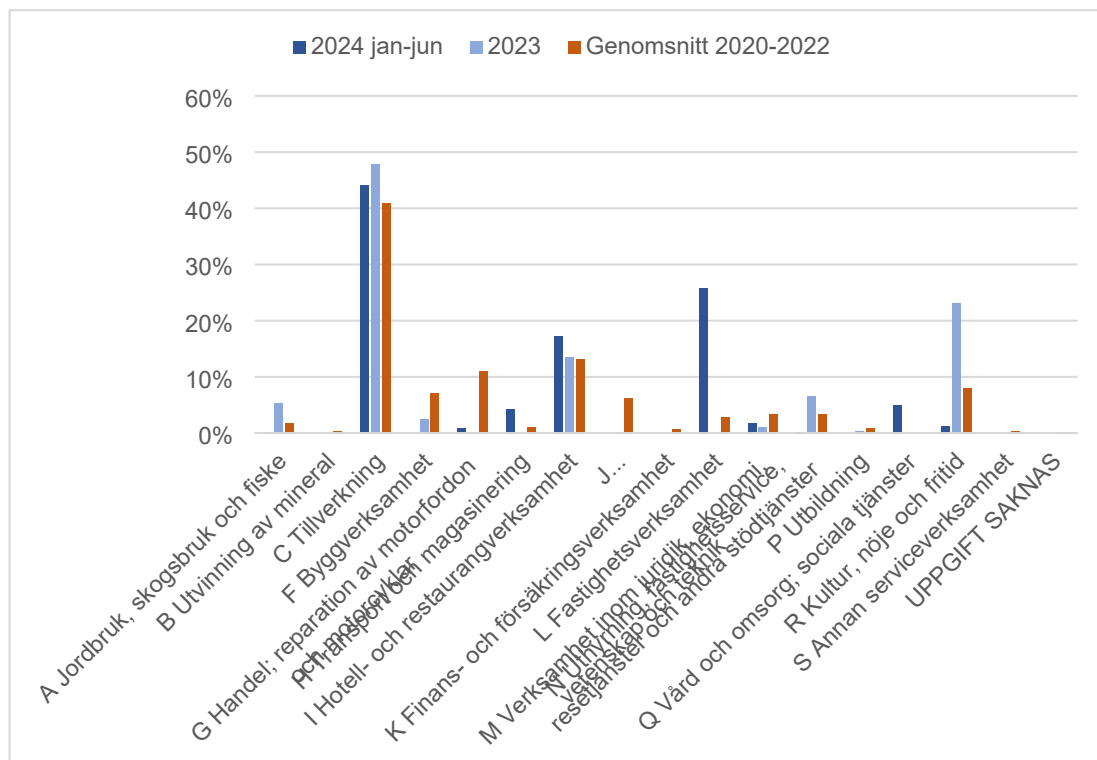
Tabell 2 Beviljade belopp i kronor efter näringsgren januari till juni 2024

Näringsgren	Beviljade belopp, kronor	Antal ärenden	Genomsnittligt belopp, kr
A Jordbruk, skogsbruk och fiske	29 501	1	29 501
C Tillverkning	16 839 711	10	1 683 971
G Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	300 002	1	300 002
H Transport och magasinering	1 635 001	1	1 635 001
I Hotell- och restaurangverksamhet	6 543 751	3	2 181 250
L Fastighetsverksamhet	9 860 000	2	4 930 000
M Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	646 500	5	129 300
N Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	38 013	1	38 013
Q Vård och omsorg; sociala tjänster	1 872 000	1	1 872 000
R Kultur, nöje och fritid	481 898	1	481 898

Källa: Nyps

Fördelningen av stöden första halvåret behöver inte spegla hur det blir när året summeras, men det är normalt att mest stöd går till tillverkningsindustrin. Diagrammet nedan visar hur procentuella fördelningen av företagsstöd i kronor uppdelat på bransch såg ut första halvåret 2024, helåret 2023 och genomsnittet för 2020 till 2022. Bilden är tydlig att drygt 40 procent av de beviljade medlen i kronor riktas mot tillverkning.

Figur 6 Fördelning av företagsstöd på näringsgren

Källa: Nyps

Företagsstödens fördelning utifrån kön

Enligt förordning (2017:583) om regionalt utvecklingsarbete ska statistik redovisas med kön som övergripande indelningsgrund om det inte finns särskilda skäl mot detta. Regionerna har systemstöd i Nyps för uppföljning av företagsstödens fördelning utifrån kön. Uppgift om kön på VD anges genom fritext i Nyps av handläggare under beredningen. Region Jämtland Härjedalen kan även hämta vissa uppgifter om könsfördelning i näringslivet från Bisnis Analys.

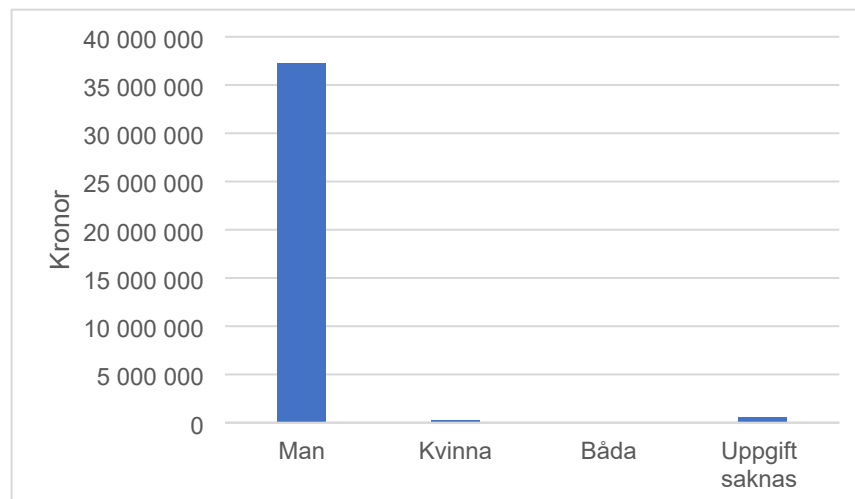
En generell utmaning kopplat till att få jämnare fördelning av stöden utifrån kön som härrör till att företagsstöden traditionellt söks av företag i mansdominerade branscher samt att färre företag drivs av kvinnor totalt sett. Under 2024 har Jämställdhetsmyndigheten släppt rapporten Regionala företagsstöd och kvinnors företagande (Underlagsrapport 2024:4). Den visar sammantaget att företag ledda av kvinnor tar del av en lägre andel av medlen jämfört med företag ledda av män. Andelen företag med en kvinna som företagsledare som får stöd har dock ökat över tid. Nationellt finns även ett mönster att stora investeringsstödet i större utsträckning tillfaller företag ledda av män. Dessa utmaningar ur ett jämställdhetsperspektiv finns alltså nationellt, men gäller även regionalt inom Jämtland

Härjedalen. Fördelningen kan förenklat sägas spegla ett näringsliv som inte är jämställt samt att regelverket för företagsstöden gynnar mansdominerade branscher. En mer jämställd tillverkningsindustri (avseende kön på VD) skulle exempelvis bidra till en mer jämställd fördelning av företagsstöd i Jämtland Härjedalen.

Det flesta företag som beviljats företagsstöd har en man på VD-positionen. I 4 av 26 ärenden var en kvinna angiven som VD för företaget, antingen själv eller med delat ansvar. 98 procent av beviljade stöden gick till företag med en manlig VD och endast 1 procent till ett företag med kvinnlig VD. I sex ärenden saknades uppgifter i systemet. Genomsnittliga beviljade beloppen för företag med manlig VD var 2,3 miljoner kronor medan ett företag med kvinnlig VD beviljades i genomsnitt 80 500 kronor. Inga uppgifter finns om hur könsfördelningen bland de anställda i stödmottagande bolag ser ut.

Fördelningen visualiseras i diagrammet nedan.

Figur 7 Beviljade belopp i kronor företagens VD

Källa: Nyps

Under 2024, och även tidigare år, har verksamheten aktivt arbetat för att bredda stödgivningen i syfte att nå en bredd av branscher och därigenom även bidra till bättre fördelning ur ett jämställdhetsperspektiv. Det har genomförts informationsinsatser för att nå exempelvis kulturella och kreativa branscher och företag som drivs av kvinnor. Framåt kan en satsning på projekt som syftar till att stimulera kvinnors företagande eller kvinnor på ledande positioner vara en åtgärd som i andra led kan bidra till jämställd fördelning av företagsstöden.

Den nya förordningen om resultatredovisning av det regionala utvecklingsarbetet tydliggör att regionerna måste beskriva hur resultaten av 1:1-medlens användning har bidragit till arbetet med att utveckla exempelvis jämställdhet. Det kommer bidra till att synliggöra fördelningen. Kravet bidrar även till att utveckla regionernas handläggning och att beslutsmotiveringar tydligare förklarar ett ärendes betydelse ur ett jämställdhetsperspektiv. Det pågår ett internt utvecklingsarbete både kopplat till beredningsprocessen inklusive strategisk bedömning och framskrivning av beslutsmotivering som tar hänsyn till detta.

Företagsstöd för utveckling av styrkeområden för smart specialisering

I beslutsmotiveringar för företagsstöd ska framgå vilket styrkeområde som ärendet bedöms bidra till att utveckla. Detta grundar sig i att ett mål för den regionala utvecklingspolitiken är att det ska ske utveckling av de styrkeområdena som pekas ut i program för smart specialisering. För företagsstöd infördes under första halvåret 2024 systemstöd i Nyps för att tagga ärendets relevans för smart specialisering och metoden för sammanställning bygger därför på att läsa motiveringarna.

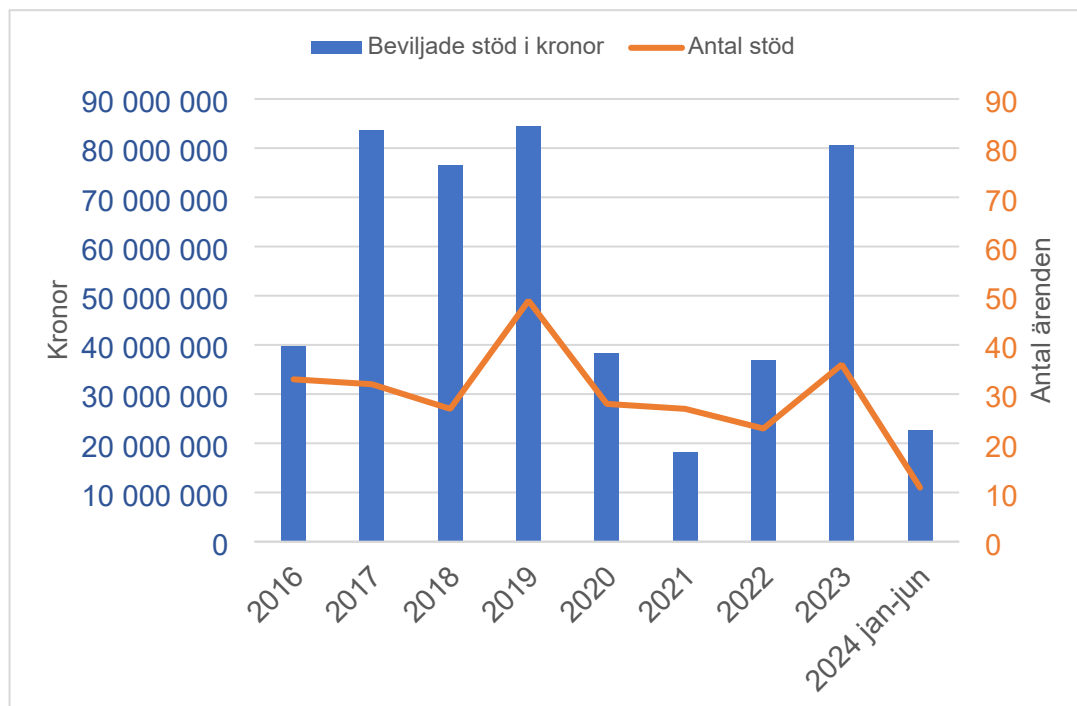
Sammanställningen visar att 17 miljoner kronor beviljats till utveckling av styrkeområdet Jord, skog och vatten. 12 miljoner kronor kan kopplas till styrkeområdet Upplevelser och 3 miljoner kronor till styrkeområdet Digitala lösningar. Till styrkeområdet Digitala lösningar kan även stöd till bredbandsinfrastruktur kopplas vilket summerar på till 15 miljoner kronor. I några ärenden lyfts inte betydelsen för styrkeområdenas utveckling i motiveringen och dessa kommer inte med i summeringen.

2.3 Projektstödens fördelning

Färre projektstöd har beviljats i januari till juni än året innan

Sammanlagt beviljades 22,6 miljoner kronor till projektverksamhet under perioden januari till juni 2024 fördelat på 11 ärenden. Det kan jämföras med de 59 miljoner kronor som beviljades året innan vid samma tidpunkt då det var ett högt söktryck på projektstöd på grund av uppstarten av nya programperioden för EU-fonderna.

Figur 8 Beviljade belopp i kronor i projektstöd övertid

Källa: Nyps

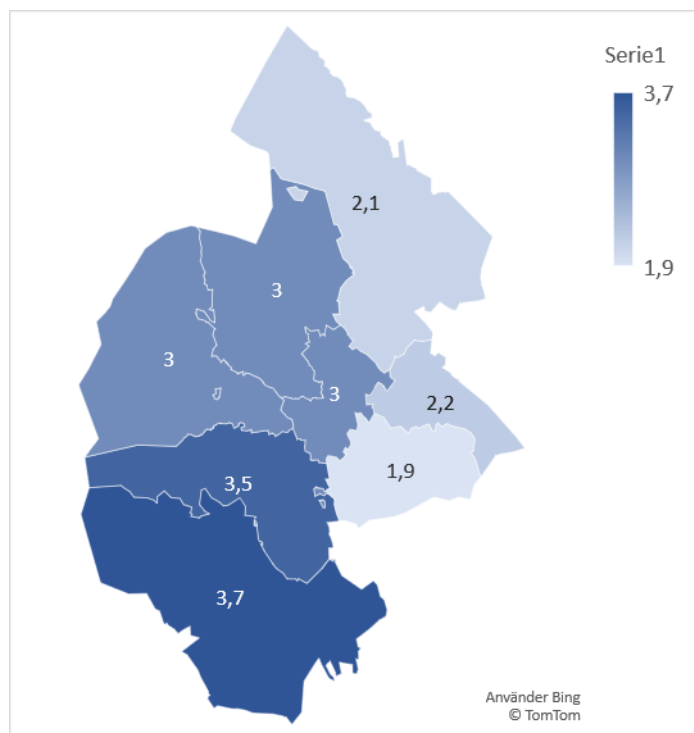
Den genomsnittliga beviljade stödet till projekt var 2,1 miljoner kronor under första halvåret 2024. Det är i nivå med 2023 men högre än åren 2021 och 2022. Det största beviljade stödet var på 7,6 miljoner kronor, det lägsta på 300 000 till en förstudie. Fördelningen mellan stöd till större projekt och förstudie visar att 85 procent av stöden är till de först nämnda och resten 15 procent till olika förstudier.

Projektstöd får enligt förordning (2003:596) om bidrag för projektverksamhet inom den regionala utvecklingspolitiken maximalt lämnas med 50 procent av projektets utgifter. Sedan 1 januari 2023 gäller att stödnivån får höjas till högst 60 procent av utgifterna för projektet om det är fråga om medfinansiering till Regionalfonden eller Socialfonden. Därmed ökade den finansiella bördan för regionerna när det gäller genomförandet av programmen för dessa EU-fonder, men regionerna tillskötts inte mer nationella medel för ändamålet. Därför kan stödnivån ändå av ekonomiska skäl behöva hållas lägre.

Projektstöd når alla kommuner

Redovisningen av den geografiska spridningen av projektstöden baserar sig på i vilka kommuner som projektaktören i ansökan har angivit att projektet kommer att ha verksamhet i. Handläggaren gör en bedömning av relevansen i svaret utifrån den aktivitetsplan som beskrivs. Om projektet i realiteten sedan får deltagare från alla de kommuner som angivits behöver en särskild uppföljning göras och för det syftet finns tyvärr inte stöd i ärendehanteringssystemet Nyps så att data kan genereras automatiskt.

Figur 9 Karta över beviljade belopp i projektstöd jämfördelat efter angivna kommuner

Källa: Nyps

Kartan ovan visar de beviljade beloppen utifrån en fördelning av beviljat projektstöd per kommun som om stödet skulle fördelas jämnt ut till varje ”deltagande” kommun som finns angivet i varje enskilt ärende. I tre ärenden finns kommuner även från Västernorrland, dessa har också tagits i beaktan. I ett ärende var samtliga kommuner angivna, dessa har inte tagits i beaktan.

Den geografiska spridningen av beviljade projektstöden är relativt jämn fördelat på samtliga kommuner. Alla kommuner är inte angivna i alla projekt, vilket är normalt. Med andra ord finns det organisationer (såsom kommuner eller företagsfrämjande aktörer) och företag som deltar i projektverksamheter runt om i hela länet. Det är sällsynt att ett projekt endast har deltagare från en enskild kommun. Monetärt riktas mest stöd till aktörer i Härjedalen och Berg och minst till Bräcke. Antalet projekt som respektive kommun berörs av varierar mellan 6 och 9 projekt, med andra ord inte så stor skillnad.

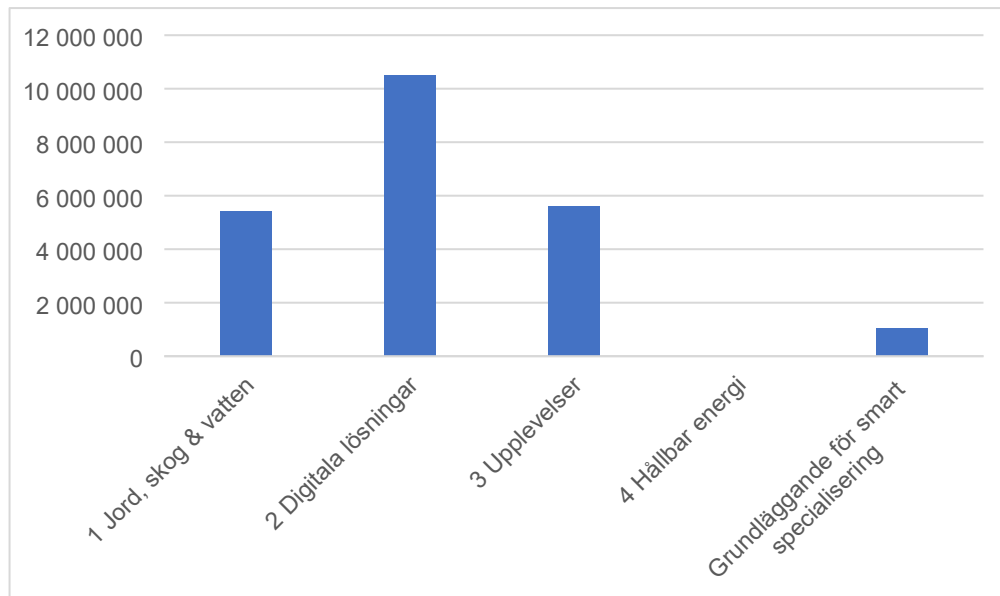
Projektstöd har även beviljats till Leaderföreningarna för projekt som handlar om genomförande och administration av leaderstrategierna. Även dessa projekt ska betraktas nå ut till alla de kommuner som ingår i leaderområdet, även om den personal som är finansierad av projektet finns med arbetsställe i en specifik kommun.

Projektstöd följs upp utifrån bidrag till smart specialisering

Bedömningen över vilka styrkeområden och mål i den regionala utvecklingsstrategin som projekten bidrar till görs under beredning och fördelningen baseras på vad som har angivits i projektets beslutsmotivering och kategorisering i Nyps. Region Jämtland Härjedalen var först i landet med att göra regional kategorisering av projekten utifrån styrkeområden för smart specialisering och sedan 2023 krävs att sådan kategorisering även gör på aggregerad nationell nivå

Sett till styrkeområden riktas hälften av de beviljade medlen till Digitala lösningar, 11 miljoner kronor. Andra hälften är riktade mot Jord, skog och vatten samt Upplevelser, drygt 5 miljoner var. Vissa projekt jobbar mot fler än ett styrkeområde. Inga projekt som beviljats stöd jobbar mot Hållbar energi. I antal är det sex projekt jobbar mot Upplevelser, de flesta är förstudier. Inom Digitala lösningar samt Jord, skog och vatten är det tre projekt var. Ett projekt (förstudie) utgav att den riktar sina insatser att förbättra de grundläggande förutsättningarna för smart specialisering.

Figur 10 Beviljade belopp till projektverksamhet efter angivna styrkeområden

Källa: Nyps

Projektstöd och visionära mål i den regionala utvecklingsstrategin

Övergripande bilden som beslutsunderlagen och motiveringarna ger är att projektstöden som beviljats i 9 ärenden riktar sig brett mot olika delar av de visionära målen i regionala utvecklingsstrategin. Det finns projekt som ansetts bidra till *Samhällsomställning i hela länet*. Likaså finns det projekt som angivit att insatserna ska bidra till *Social sammanhållning, demokrati och platsbaserad utveckling*, då mot att landsbygder utvecklas genom kreativitet och innovativa lösningar. Det finns även projekt som har fokus mot *Företagsamhet och naturresurser* och mer i detalj i hållbar utveckling inom besöksnäringen som därmed bidrar till platsbaserade upplevelser och lockande och aktiva livsmiljöer.

2.4 Stöd till kommersiell service

Stödet till kommersiell service består av två delar. En stödtyp är hemsändningsbidrag som kommuner kan söka och beviljade medel belastar den regionala potten för anslag 1:1. Under första halvåret 2024 har tre ärenden beviljats stöd med en total stödsumma om 411 620 kronor. Den andra delen belastar den nationella potten för anslag 1:1 som Tillväxtverket hanterar. Besluten fattas dock regionalt, vilket Region Jämtland Härjedalen gör inom projektet "Resurser till genomförande av regionalt serviceprogram Jämtlands län". Region Jämtland Härjedalen beslutar inom två stödtyper. Det är särskilt driftsstöd och investeringsbidrag som under första halvåret uppgick till 18 ärenden och stödsumman summerar till 3 412 021 kronor. Det handlar även om investeringsbidrag som under samma period fördelades på 8 ärenden och stödsumman uppgick totalt till 2 769 500 kronor.

2.5 Prognos nya åtaganden/beslut kvarvarande del av året

Vid årets slut får den sammanlagda skulden i beviljade ärenden vara högst 220 miljoner kronor. Den sammanlagda skulden är summan av de ännu ej utbetalda beviljade stöden. Skulden har hittills under året varit högre än 220 miljoner kronor, i skrivande stund (2024-

08-26) är skulden cirka 231 miljoner kronor, vilket vid den tidpunkten innebar att 11 miljoner kronor behövde utbetalas för att hamna på en nivå som inte överskrider bemyndigandet.

Det har varit hög efterfrågan på regional medfinansiering till projekt under 2024, fortfarande med anledning av uppstarten av nya programperioder för EU-fonderna i kombination med att regional medfinansiering i dessa ärenden kan uppgå till 60 procent. Vissa ärenden som inte beviljades under 2023 kan ha tagit omtag och ansökt på nytt. Tillväxtverkets första utlysning om stöd från Regionalfonden, Socialfonden samt de olika Interregprogrammen stängde i februari/mars. Summa sökt regional medfinansiering som projektstöd vid detta tillfälle var cirka 71 miljoner kronor fördelat på 18 ärenden. Därutöver hanteras ansökningar om cirka 28 miljoner kronor fördelat på två ärenden i regional medfinansiering till bredbandssträckor. Ärenden som i slutänden blev beviljade regional medfinansiering uppgick till cirka 14,5 miljoner kronor både avseende projekt- och företagsstöd. Bortfallet består av en blandning av återtag, avslag från annan finansiär såväl som avslag från Region Jämtland Härjedalen. Vissa ärenden söker felaktigt 100% i stöd vilket också påverkar i hög utsträckning i synnerhet om det är en stor ansökan.

Söktrycket på företagsstöd bedöms vara relativt återhållsamt första halvåret. Faktorer som påverkar företagsstöden och som uppmärksammas i dialoger med företag är kriget i Ukraina samt oroligheter i andra delar av världen i kombination med faktorer kopplade till NATO-medlemskap. Vidare är höga räntor och bankernas inställning faktorer som påverkat företagsinvesteringarna. Nya ärenden fördelas dock generellt varje vecka och kommunikationsinsatser sker både inom ordinarie verksamhet som i projektverksamhet. Det totala sökta beloppet företagsstöd i handläggning (2024-08-26) är cirka 57 miljoner kronor, fördelat på 30 antal ärenden. Bedömningen är att drygt 30 miljoner av dessa är ärenden kan föreslås bifall utifrån genomgångna ansökningar.

Baserat på de ärenden som förekommit eller förekommer i fördialoger samt de ärenden som ligger i handläggning kommer det sammantaget inte finnas ekonomiskt utrymme att bevilja allt. Med hänsyn tagen till att hela anslaget kommer betalas ut så är det cirka 20 miljoner kronor som inte kommer kunna beviljas enligt siffror och beräkningar 2024-08-26.

I praktiken innebär det att prioriteringar kan behöva göras utifrån ärendets betydelse för hållbar regional utveckling där inverkan på stärkt konkurrenskraft och sysselsättningseffekten är viktiga faktorer för företagsstöden. En del ärenden som inte kan beviljas stöd i år kan vänta till efterföljande år. Andra måste beslutas under året, såsom de ärenden som avser medfinansiering till Regionalfonden. Situationen är positiv utifrån målet att nyttjandet av anslag 1:1 ska öka.

Bilaga 1: Anslagsförbrukning över år

Tabellen visar Region Jämtland Härjedalens anslagsförbrukning under åren. Nedan finns begreppen som används i tabellen förklarade.

Anslagsförbrukningen över år.

År	Tilldelat anslag	Anslagskredit	Ingående värde kredit	Anslag inkl. kredit = möjligt att utbetala	Utbetalt belopp	Kvar av anslag inkl. kredit	Kvar av anslag exkl. kredit	Avvikelse i procent från tilldelat anslag	Nyttjades anslagskredit?
2017	113 905 000	11 391 000	-3 151 121	122 144 879	113 212 416	8 932 463	692 584	0,61%	Nej
2018	113 905 000	11 391 000	-2 458 537	122 837 463	112 593 567	10 243 896	1 311 433	1,15%	Nej
2019	113 905 000	11 391 000	-1 147 104	124 148 896	102 295 728	21 853 169	11 609 272	10,19%	Nej
2020	113 905 000	5 695 000	0	119 600 000	115 171 129	4 428 871	-1 266 129	-1,11%	Ja
2021	114 710 000	5 735 000	-1 266 129	119 178 871	110 090 276	9 088 595	4 619 724	4,03%	Nej
2022	116 442 000	5 822 000	0	122 264 000	115 866 833	6 397 167	575 167	0,49%	Nej
2023	115 974 000	5 799 000	0	121 773 000	119 610 891	2 162 109	-3 636 891	-3,14%	Ja
2024	116 974 000	5 825 000	-3 636 891	119 162 109	39 437 103	79 725 006	77 536 897		

Begrepp i tabellen	Förklaring
År	Vilket budgetår som avses
Tilldelat anslag	Tilldelat anslag för utbetalning enligt regleringsbrev.
Anslagskredit	Anslagskredit enligt regleringsbrev. Kan nyttjas för utbetalningar utöver tilldelat anslag.
Ingående värde kredit	Summa nyttjad kredit föregående år. Räknas bort från årets anslagskredit.
Anslag inkl. kredit = möjligt att utbetala	Summan av tilldelat anslag inklusive kredit med hänsyn tagen till föregående år. Visar årets utbetalningsförmåga.
Utbetalt belopp	Summa totalt utbetalt under året. För 2024 avses tom sista juni.
Kvar av anslag inkl. kredit	Utbetalningsförmåga resten av året.
Kvar av anslag exkl. kredit	Hur mycket av årets tilldelade anslag som återstår.
Avvikelse i procent från tilldelat anslag	Visar i procent hur mycket mer eller mindre än tilldelat anslag som betalats ut. Mer än 10 procents avvikelse noteras i Tillväxtverkets årsredovisning
Nyttjades anslagskredit?	Tolkningshjälp om krediten nyttjades eller ej.

Bilaga 2. Förteckning beviljade företagsstöd jan – jun 2024

Organisation namn	Kommun	Stöderbidande	Beviljat belopp SEK
Lofsdalsfjällens turistnäring ekonomisk förening	Härjedalen	UPPGIFT SAKNAS	38 013
Höglekardalens Semesterby Aktiebolag	Åre	Stöd till större investeringar	4 950 000
HIGS AB	Åre	Stöd till nystartade innovativa företag	300 000
GIDÅS Hållbarhetsbyrå AB	Krokom	Stöd till företagsutveckling	212 500
Sadat Food AB	Härjedalen	Stöd till större investeringar	9 980 000
Because Mondays AB	Åre	Stöd till digitaliseringsinsatser	100 000
Reklamen i Bräcke AB	Bräcke	Stöd till investeringar i små och medelstora företag	208 000
Gäddede Elektronik Aktiebolag, GELAB	Strömsund	Stöd till investeringar i små och medelstora företag	525 000
Blackline Trucking AB	Bräcke	Stöd till investeringar i små och medelstora företag	1 635 000
NV2 Fastighet AB	Strömsund	Stöd till investeringar i små och medelstora företag	481 898
Glassfabriken i Jämtland AB	Krokom	Stöd till större investeringar	2 610 000
Temaca AB	Krokom	Stöd till större investeringar	4 860 000
Tännalsvallens Fjällstugor & Liftanläggning	Härjedalen	Stöd till investeringar i små och medelstora företag	1 280 000
Osterian af Jemtland AB	Bräcke	Stöd till mindre investeringar (mikrostöd)	30 000
Vemdaliahuset Aktiebolag	Härjedalen	Stöd till hållbarhetsanalys	20 000
Rostfritt Skandinavien AB	Bräcke	Stöd till investeringar i små och medelstora företag	80 000
Klyftberget Centrum AB	Härjedalen	Stöd till idrotts- och rekreationsinfrastruktur	5 000 000
Fixit, Maskin och Verktyg, Aktiebolag	Östersund	Stöd till investeringar i små och medelstora företag	1 225 000
SKHOOP i Åre AB	Åre	Stöd till deltagande i mäsas	56 000
Knape, Frida	Krokom	Stöd till deltagande i mäsas	29 500
Åre Produktion AB	Åre	Stöd till investeringar i små och medelstora företag	2 200 000
Mamones AB	Åre	Stöd till digitaliseringsinsatser	1 872 000
Tryckstudion Östersund AB	Östersund	Stöd till investeringar i små och medelstora företag	134 700
Peak 63 AB	Östersund	Stöd till företagsutveckling	70 000
RAGUNDA KOMMUN	Bredband	Stöd till backhaulnät	14 757 378
Åkersjön Fjällcamp AB	Krokom	Stöd till investeringar i små och medelstora företag	313 750
Tina Miinins praliner i Alsen	Krokom	Stöd till deltagande i mäsas	35 000
		Totalt	53 003 739
		Totalt exkl. bredband	38 246 361

Bilaga 3. Förteckning beviljade projektstöd jan – jun 2024

Organisation namn	Projekt namn	Projekttyp	Utlysning	Beviljat belopp
LEADER 3SAM 2.0 IDEELL FÖRENING	Vi Landsbyggare Strömsund/Ragunda - Bredda bilden av entreprenörskapet	Projekt	Regional medfinansiering till Leader	403 077
Destination Vemdalen AB	Förstudie spår och leder i destination Vemdalen	Förstudie	Medfinansiering till regionala projekt	299 774
LEADER GROGRUND IDEELL FÖRENING	Leader Grogrund - Landsbygdsutveckling genom Leadermetoden	Projekt	Regional medfinansiering till Leader	5 411 194
Jämtland-Härjedalen Turism JHT Ekonomisk förening	Samverkan för besöksnäringen i Jämtland Härjedalen	Projekt	Regional medfinansiering till ERUF	3 438 981
FÖRETAGAREFÖRENINGEN I VEMDALENS SOCKEN	Vemdalen i samverkan för hållbar utveckling och tillväxt	Förstudie	Regional medfinansiering till ERUF	625 138
BERGS KOMMUN	Cykelleder i Berg	Förstudie	Medfinansiering till regionala projekt	367 438
Destination Östersund AB	Förstudie - Nya förutsättningar för besöksnäringen till följd av företagsetableringar i Östersundsregionen	Förstudie	Regional medfinansiering till ERUF	474 342
IUC Jämtland Härjedalen AB	Textilkompassen	Förstudie	Regional medfinansiering till ERUF	627 768
REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN	Kompetensfokus Jämtland Härjedalen	Projekt	Regional medfinansiering till ESF+	7 567 835
ÖSTERSUNDS KOMMUN	It's a match	Projekt	Regional medfinansiering till ESF+	2 311 979
REGION JÄMTLAND HÄRJEDALEN	Förstudie cirkulär upphandling	Förstudie	Regional medfinansiering till ERUF	1 045 728
			Totalt	22 573 254